א) [בכורות נח:], ב) שם יא., ג) ב"ק סח: סט. ע. קדושין נב., ד) גיטין עח:, ה) לקמן ח., ו) [לקמן קו.], ז) ב"ב קע., ח) [שלי וכן איתא בהרי״ף והרא״ם וברש״י שאצל האלפסי איתא שלך היה ופרעתיו לך], ט ב"ב קע. ודף קנד. כתובות יט. שבת עח: [לקמן עב:], י) [דף ו:], (כליס פכ"ז מ"ב],
(ט [ע"ב],
(מ"ב],
(מ"ב),
(מ"ב),
(מ"ב), שם ד: ד"ה ופודה וע"ע היטב תוס' יא. ד"ה שהיו], ם) ר"מ מ"ז,

תורה אור השלם

ו וְכָל מַעְשַּׂר בָּקֶר וְצֹאן כֹל אֲשֶׁר יַעֲבֹר תַּחַת הַיָּהֶר הַשְּׁבֶּט הְעֲשִּׁירִי יִהְיָה לַּרָשׁ לַיהֹוָה: ויקרא כז לב

ויקרא כז לב 2 וואת לְפָנִים בִּישַּׂרְאַל על הַגְּאולָה וְעַל הַתְּמוּרָה לְפַיֵּם בָּל דְּבָּר שָׁלֹף אִישׁ נָעַלוֹ וְנְתִן לְרַעַהוּ וְוֹאת הַתְּעוּרָה בְּישַׂרְאַל: רות דּ ז

גליון הש"ם

גם' במסותא מקרקעי. קשה לי הא עיקר החילוק בין מטלטלי למקרקעי דמטלטלין נגולין וקם ליה ברשותיה דגולן מקרי אינו ברשותו דהנגול אבל קרקע אינה נגולת ולא קס ברשותיה דגולן. א"כ חינה נגזנת ונח קם ברשומיה דגזלן. א״כ במטלטלין וגזל בלא קנין דלא קס ברשומיה דהנגזל ואינו חייב באחריותו וכדאיתא בב"ק עט ע"א במתני' הוי כקרקע דמנחי ברשותיה דהנגזל. וא"כ הכא במסותא דהגזילה במה דאמר דידי הוא וליכא קנין יכול להקדישו ול"ע: שם התם כריתות בעינו. עיין כתובות ל ע"ב תוס' ד"ה ואי ול"ע: רש"י ד"ה דכמאן וכו' דכלי בעינן. עיין לקמן מז ע"א ובתוס' ד"ה לאפוקי:

הגהות הגר"א

[א] תום' ד"ה מחוי נראה כו'. נ"ב והרמב"ם לא כתב כן אלא ע"י גלגול אבל רא"ש הוכח כדברי חום' :ב"ט

מוסף רש"י

עשרה ספק פטרי חמור. כגון שהיה לו עשר חמורות וילדו כולו זכר ונקבה. מפריש עליהן עשרה שיין. לאפקועי ומעשרו. לאיסורייהו, לשיין כשאר בהמות חולין, והן שלו. והמעשר קרב שלמים והוא אוכלו כדין שאר מעשר בהמה בכורות יא.). גט בידה ומשיחה בידו. שנתנו לה וראש המשיחה עדיין בידו, חוט שהגט קשול בו, לילי"ל בלע"ו (גיטין כוליה וכדמפרשינן טעמא

לעיל ⁶ הספיקות נכנסין לדיר להתעשר: **ספק פדיון פטר חמור**.

טלה שהופרש על ספק פטר חמור שאפילו הוא פטר חמור ודאי אין בטלה זה של פדיון משום קדושה: עשרה שיין. לאפקועי איסורייהו למשרי להו בעבודה: עובדה הוה כי רב חסדה ורב חסדה כי רב הונת. מעשה היה ובת לפני רב מחדא וכד חחדא הדיאו לחני כד הונא: שאינו יכול להוליאו כו'. והאי נמי דחזינן ליה דאין יכול להוליאו בדיינין שחין לו רחיה בדבר חין הקדישו קדוש: הא יכול להוליאו כו׳. בתמיה: שחינה ברשותו. והח סתם גזילה יכולין להוציאו בדיינין הוא: במסותה מטלטלין. כגון גיגית: מקרקעי. דכל היכא דאיתיה ברשות מריה קיימא דקרקע אינה נגזלת ושפיר פשיטנא מהא דאי הוה ליה ראיה עלה הקדישו הקדש: בר מערבא. מארץ ישראל: מחוי ליה. מראה באלבעותיו כלפי מעלה: בכרכשתא. בגרדין שבשני ראשין שקורין ברניי"ש: ש"מ. מדקתני עד מקום שידו מגעת קנוי לו: האי סודרא. של קונה שקונין בו קנין: כיון דמפים ביה. מקנה שלש על שלש קרינא ביה ושלף איש נעלו ונתן לרעהו: דכמאן דפסיק דמי. וקנייה מקנה והמכר נקנה בו ללוקח. ודוקא נקט שלש על שלש °דכלי בעינן דכתיב (רות ד) נעלו ובליר משלש אנבעות לאו בגד הוא כדאשכחן גבי טומאה י: גע בידה. שנתנו לה: ומשיחה. שקשור בה בידו אם יש כח באותו חוט שיכול לנתקו לגט מידה ולהביחו אללו: אינה מגורשת. אלמא לאו נתינה היא: כריתות. הבדלה שיהיו מובדלים זה מזה והרי אגודים הם בחוט זה: אם היתה טלית מווהבת. כלומר אפילו היא מוחהבת חולקים: פלוג הכי. לרוחבה ויהא הזהב לאחד מהם: קא משמע לן דה"ל כו' פלוג. להורכה: שנים אדוקים בשער. המלוה והלוה: שלך הוא ופרעתיו לך. והחזרת לי וממני נפל: יתקיים השטר בחוחמיו. קס"ד דהכי קאמר אם השטר כשר שיקיימוהו חותמיו לומר כתב ידינו הוא הרי הוא בחזקתו: נפל השטר ליד הדיין. משמע דהכי קאמר אם מלאו דיין לא יוליאו אותו עולמית מיד דיין ולקמן0 פריך מאי שנא דיין מאינשי דעלמא: וגבי ליה מלוה כוליה. בתמיה: **במקוים.** שכתוב בו הנפק

אלא מאי אית לך למימר. למה לא חייבוהו לעשר ממה נפשך: עשירי בפק. אין להקשות אילטריך קרא למעוטי ספיקא ודאי. הלריך הכתוב לעשר ולא הלריך לעשר את הספק וכל עשירי שבכחן ספק הן שחפי׳ יצח הפטור בחמישי שוב חין העשירי קרוי עשירי אלא תשיעי שהפטור אינו מן המנין: מאי ספיקום. דאמרן

אלא מאי אית לך למימר שעשירי ודאי אמר רחמנא ולא עשירי ספק הכא נמי עשירי ודאי אמר רחמנא ולא עשירי ספק א"ל רב אחא מדפתי לרבינא מאי ספיקות אילימא ספק בכורות ייהיה קדש אמר רחמנא ולא שכבר קדוש אלא ספק פדיון פטר חמור וכדרב נחמן יודאמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה "ישראל שיש לו עשרה ספק פמרי חמור בתוך ביתו מפריש עליהן עשרה שיין ומעשרן והן שלו מאי הוי עלה דמסותא ת"ש דא"ר חייא בר אבין הוה עובדא בי רב חסרא ורב חסרא בי רב הונא ופשמה מהא דאמר רב נחמן כל ממון שאין יכול להוציאו בדיינין הקדישו אינו קדוש הא יכול להוציאו בדיינין הקדישו קרוש אע"ג דלא אפקיה יוהאמר ר' יוחנן בגזל ולא נתייאשו הבעלים שניהם אינם יכולין להקדישו זה לפי שאינה שלו וזה לפי שאינה ברשותו מי סברת

במסותא ממלמלין עסקינן י°במסותא מקרקעי עסקינן דכי יכול להוציאה בדיינין ברשותיה קיימא תני רב תחליפא בר מערכא קמיה דר' אבהו ישנים אדוקים בטלית זה נוטל עד מקום שידו מגעת וזה נוטל עד מקום שידו מגעת והשאר חולקין בשוה מחוי ליה רבי אבהו הובשבועה אלא מתניתין דקתני דפלגי בהדדי ולא קתני זה נומל עד מקום שידו מגעת היכי משכחת לה אמר רב פפא ידתפיםי בכרכשתא אמר רב משרשיא ש"מ יהאי סודרא כיון דתפים ביה שלש על שלש קריגן ביה יונתן לרעהו דכמאן דפסיק דמי וֹקני ומאי שנא מדרב חסדא ידאמר רב חסרא הגם בידה ומשיחה בידו אם יכול לנתקו ולהביאו אצלו אינה מגורשת ואם לאו מגורשת •התם כריתות בעינן וליכא הכא נתינה בעינן והא איכא אמר רבא סמאם

[א] נראה דלא גרקי׳ והשאר דאף במה שידו מגעת ישבע כיון דנתקנה השבועה שלא יהא אדם הולך ותוקף מטעם זה ישבע אף במה שהוא תופס ומכל מקום שפיר מוכח בסמוך דבקנין מאי דתפים כמאן דפסיק דמי כיון דהכא לאחר שבועה נוטל כל מה שהוא תופם אפילו יותר ממחלה והשבועה היא בשביל הטענה ומפני התקנה: אם יכול לנתקו. נראה דאם היתה ידה פתוחה בשעת שנתו גט לידה ונשארה המשיחה בידו וקפלה ידה בחווק שאם מושך המשיחה לא יוכל להביחו חצלו שחינה מגורשת שהרי כשנתן בידה קודם שקפלה ידה היה יכול להביאו אצלו והקפיצה לא עשה הוא אלא היא והוה כטלי גיטך מעל גבי קרקע דאינה מגורשת דלא קרינן ביה ונתן בידה והכא דקאמר אם אינו יכול להביאו אצלו דמגורשת כגון שהיתה ידה קפולה והוא תחב בידה כל כך בחווק שאם ימשוך המשיחה לא יביא הגט אצלו ור"ת ס (נמי) פירש אם הגט כבד כל כך שאם רוצה למשוך הגט אליו תנתק

המשיחה מגורשת ומיירי בידה פתוחה ולא הפלה ולא עשתה שום דבר: היתה מלית מוזהבת חולקין פשימא לא צריכא דקאי דהבא בי מצעי הא נמי פשימא לא צריכא דמיקרב לגבי דחד מהו דתימא ידא"ל פלוג הכי קמ"ל דא"ל מאי חזית דפלגת הכי פלוג הכי: ת"ר "שנים אדוקין בשמר מלוה אומר שלי הוא ונפל ממני ומצאתיו ולוה אמר ישלך הוא ופרעתיו לך יתקיים השטר בחותמיו דברי רבי רשב"ג אומר יחלוקו נפל ליד דיין לא יוציאו עולמית ר' יוסי אומר הרי הוא בחזקתו אמר מר יתקיים השמר בחותמיו וגבי ליה מלוה כוליה ולית ליה מתני' שנים אוחזין כו' אמר רבא אמר רב נחמן ַבמקוים דברי הַכל יחלוקו כי פליגי בשאינו מקוים רבי סבר ™לְמודה בשמַר שכתבו צריך לקיימו ואי מקיים ליה פליג ואי לא מקיים ליה לא פליג מאי מעמא חספא בעלמא הוא מאן קא משוי ליה להאי שמרא לוה הא קאמר דפריע ורבי שמעון בן גמליאל סבר מודה בשמר שכתבו אין צריך לקיימו ואע"ג דלא מקיים ליה יחלוקו נפל ליד דיין לא יוציאו עולמית

מ) כדפריך במסכת חולין (דף כב: ד״ה אינטריך):

מפריש עליהן עשרה שיין. מימה דבפ״ק דבכורות (דף יא.י ושס)

אמרי׳ דשה אחד פוטר כמה פטרי חמורים ומה נריך

עשרה שיים ותו מאי קא משמע לן מתני' היא הספיקות נכנסים לדיר

להתעשר ותו כיון דחמר מעשרן מה

דמעשר בהמה של בעלים הוא:

בהו והשאר בשבועה.

שיצא כבר בב"ד והעידו עדים על חתימת ידן וכותבין הדיינין בו שטרא דגן נפק קדמנא ואסהידו פלוני ופלוני על חתימת ידייהו ואשרנוהו וקיימנוהו כדחזי: כולי **עלמא** ל"פ דיחלוקו. דכי אמרינן דיתקיים השטר בחותמיו לא למגבי מלוה כולו קאמר אלא למגבי פלגיה. ופלוגתייהו כשאינו מקוים רבי סבר אף על פי שהלוה מודה ליה שכתב שטר זה ולוה לו מעות לריך המלוה לקיימו בחוחמיו ואפילו השטר בידו נאמן הלוה לומר פרעתיך דכל זמן שאינו מקוים מאן קמשוי ליה שטרא לוה שמודה לו שכתבו הא אמר דפריע אבל משהשטר מוחזק על פי עדיו אין הלוה נאמן לומר פרעתי. הלכך זה ששניהם מוחזקים אי מקיים ליה מלוה בעדות ומשוי ליה שטר מעליא אין הלוה נאמן באמירתו אלא על ידי חזקה זה שאדוק בו והרי הוא כשאר מציאה ופליג: ואי לא לא פליג. שאפילו כולו ביד המלוה נאמן הלוה לומר פרעמי:

בנימין שבקצותיה והן הנקראים כרכשתא. ופשוטה היא. דייק רב (אשי) [משרשיא] מינה מדקתני זה נוטל ביבו לישבארות הזון הנקאה בוכשה. "לישטרו היא "לידב" אין בשל היא מול הוא קנין לתופסן האיני מקום שירו מגעת שימ דהאי סודרא כיון דתפיס ביה ג' אצבעות על ג' אצבעות הרי הוא קנין לתופסן האיני דלא פסיק כמאן דפסיק דמי ולא אמרי עד דמשיך ליה כוליה לא קני ליה אלא אע"ג דלא משיך ליה לכוליה קני לההוא דתפס וכן הלכה. אמר רבא אם היתה טלית מוזהבת והזהב קרוב לגבי חד ברחבה של טלית ואם יתלקוה לרחבה לשני חצאין יבא הזהב בחלקו של אחד יכול האחד לומר זה שבינינו לאורכה נחלקה כדי שנחלק יתקוח החדבה לשני הראון שנים אדוקרון בשטר כדי אסיקי בשטר מקוים דברי הכל יחלוקו. ושאינו מקוים בטלית ובוהב והדין עמו: ת"ר שנים אדוקרן בשטר כדי אסיקי בשטר מקוים דברי הכל יחלוקו. ושאינו מקוים ומלוה אמר שלי הוא ונפל ממני ומצאתיו ולוה אמר שלך היה ופרעתיך ונתתי לך [וממני נפל] אם נתקיים בחותמיו יחלוקו דברי ר' דרבי קסבר מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו וק"ל כרבי. רשב"ג אומר אע"פ שאין יכול

ייפייטים או של מייני (חוברים ביד קעו), ליה מתניי שנים אוחזין כו'. יקלוקו, והכל נמי יגנה חלי חוב הכמוב בשטר ולא יותר (שם). במקוים. נהנפק, דברי השטר, וכי אחר פרעמיו לא מהימן, שהיי ביד המלוח או (בחובות יה) מאחר שהלוה מודה ששטר חוד שחוצא עליו שטר אחת השטר, וכי אחר פרעמיו לא מהימן, שהיי ביד המלוח או (בחובות יה) מאחר שהלוה מודה ששטר חוד שחוצא עליו שטר אחת הוא, אין המלוה צריך לחוד אחר העדים החסומים כו ולהעיד על חמימתן ולקיימו (דשחן עבה) דכיון דמודה שכתבו ולוה בו הרי הוא כאילו קיימוהו חוממיו וגובה כל זמן שמוציאו (שבת עוד:).

בא א מיי' פי"ב מהל' בכורים הלכה כג סמג עשין קמו: בב ב מיי פ"ו מהלי ערכין הל' כד סמג עשיו חלב טוש"ע ח"מ סי

עין משפם

נר מצוה

מג ג מיי שם הלי כג סמג שם טוש"ע י"ד שם [רב אלפס כאן ובב"ק

לריך להשמיענו דהן שלו פשיטא כיון דמעשרן דהן שלו דאילו היו של כהן פ"ד דף כ.] בוד ד ה ו מיי פ"ט מהל' טוען ונטען לא היה מעשרן דהוו להו כלקוח דתנן (שם דף נה:) הלקוח והניתן הלי ט י סמג עשיו לה לו במתנה פטור ואי קמ"ל דאע"ג טוש"ע ח"מ סי׳ קלח סעיף דמעשרן עדיין הס שלו פשיטא

מה ז מיי׳ פ״ה מהלכות עשין פנ טוש"ע ח"מ סי

קלה סעיף ד: מו ח מיי פ״ה מהלכות גירושין הלי טו סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי׳ קלח סעיף ב: בזו ט י מיי׳ פ״ט מהל׳

טוען ונטען הל' י סמג עשין לה טוש"ע ח"מ סי׳ קלח סעיף ג: בה ב מיני פישד מהלי מלוה ולוה הלי סמג עשין לד טוש"ע ח"מ סי סה סעיף טו: מט ל מיי שם [והלי ה] וסמג שם טוש"ע

לעזי רש"י

ה"מ סי" פב סעיף א:

ברניי"ש [פירניי"ש]. חוטין תלויים בבד

רבינו חננאל

.ראשון ראשון נפטר ראשון ראשון נפטר. ובהדיא בבכורות פרק אחרון אמר רבא מנין הראוי פוטר. מאי הוי עלה דמסותא ת״ש מהא דאמר רב [נחמן] כל ממון שאינו יכול להוציאו .אע"פ שלא הוציאו קדוש. אכ כ פיא וווכאו קודט. ומקשי' עלה והאמר ר' יוחנן גזל ולא נתייאשו הבעלי׳ שניהן אינן יכולין הבעלי שניהן אינן יכולין להקדישו זה לפי שאינו שלו וזה לפי שאינו ברשותו. וקי"ל דלא מקשינן לא ממשנה ולא מברייתא ולא ממימרא אלא אם היא הלכה. ועוד לא דחאוה להא דר' יוחנן אלא פירקו על דבריו ואמר מי סברת מסותא מטלטלא היא וקשיא עליה הא דר׳ יוחנן . לא כי קאמר רב ונחמזן ממון קרקע הוא וכיוצא בו האי מסותא מקרקעא הוא דקי"ל קרקע אינה נגזלת ולעולם ברשותיה דמרא קיימא הלכך אם יכול להוציאה בדיינין . ברשותיה קיימא ושפיר קא מקדיש. האי דקתני שנים אדוקין בטלית זה נוטל עד מקום שידו מגעת וזה נוטל['] עד מקום שידו מגעת והשאר חולקין בשוה וכשבועה אוקימנא בשאדוקין בטלית עצמו ומתני' דקתני חולקין הטלית שני חצאיז ונוטל